TIETOJA SIJOITUSRAHASTOISTA JA NIIHIN LIITTYVISTÄ RISKEISTÄ

Sijoitusrahasto kerää sijoittajien pääoman yhteen ja sijoittaa sen etukäteen määritetyn sijoitustavoitteen mukaisesti. Sijoitusrahastoja hallinnoivat rahastoyhtiöt, jotka noudattavat toiminnassaan niitä koskevia lakeja ja sääntöjä ja joiden toimintaa valvoo Finanssivalvonta. Rahastoyhtiö sijoittaa keräämänsä pääoman säännöissään määritellyllä tavalla erilaisiin arvopapereihin (yleensä osakkeisiin tai joukkovelkakirjoihin). Sijoitusrahastoon sijoittaminen tarkoittaa sitä, että asiakas ostaa sijoitusrahaston osakkeita (tai osuuksia) ja hänestä tulee näin rahaston osuudenomistaja. Useimmissa sijoitusrahastoissa sijoittajat voivat lunastaa omistuksensa milloin tahansa. Lunastussäännöt on selostettu rahastoesitteessä.

SIJOITUSRAHASTOJEN VAROJEN HALLINNOINTI

FIM Varainhoito Oy:n hallinnoimien sijoitusrahastojen varat, kuten kaikkien muidenkin kotimaisten rahastoyhtiöiden rahastojen varat, ovat asiakkaan eivätkä yhtiön varallisuutta. Koska sijoitusrahasto on rahastoyhtiöstä erillinen itsenäinen varallisuuskokonaisuus, ei rahastoja hallinnoivan yhtiön taloudellinen tilanne vaikuta rahastojen omistuksiin tai arvoon.

FIM Sijoituspalvelut Oy toimii FIM Varainhoito Oy:n hallinnoimien rahastojen lakisääteisenä säilytysyhteisönä. Kunkin sijoitusrahaston varat säilytetään erillään muiden sijoitusrahastojen, rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön varoista.

SIJOITUSRAHASTOT

Sijoitusrahastojen etuja ovat riskin hajauttaminen ja asiantunteva varojen hoito. Muita sijoitusrahastojen etuja ovat monipuolisuus, likviditeetti ja helppo sijoittaminen, mutta toisaalta rahastot perivät palveluistaan maksun ja sijoituksille on usein määritetty vähimmäissumma. Suljettua rahastoa kutsutaan usein harhaanjohtavasti sijoitusrahastoksi, vaikka se on pikemminkin sijoitusyhtiö eikä siten yleensä viranomaisvalvonnassa.

Sijoitusrahastoja on monentyyppisiä riippuen sijoitusrahaston sijoituspolitiikasta. Eri tyyppisiä sijoitusrahastoja ovat esimerkiksi korkorahastot, osakerahastot, yhdistelmärahastot, rahastojen rahastot, alueelliset rahastot, toimialarahastot, hedge-rahastot, indeksirahastot ja kansainväliset rahastot. Sijoitusrahastoissa voi olla sekä tuotto- että kasvuosuuksia. Sijoitusrahaston tuotto allokoidaan ja maksetaan tuotto-osuuksien omistajille. Jos kyse on kasvuosuuksista, ei kasvuosuuksien osuudenomistajille makseta tuottoa, vaan kasvuosuuksille kuuluva tuotto lisätään kasvuosuuksien arvoon, ja uudelleen sijoitetaan kasvuosuuksien arvon kasvattamiseksi.

Rahastot voidaan jakaa myös UCITS-rahastoihin ja muihin kuin UCITS-rahastoihin. UCITS-rahastot noudattavat sijoitusrahastodirektiiviä, joka sisältää tiettyjä sijoitusten ja riskien hajauttamista koskevia määräyksiä. Suomalaisia ja muunmaalaisia UCITS-rahastoja voidaan vapaasti markkinoida Euroopan talousalueella (ETA). Jotkin rahastot, kuten vaikkapa hedge-rahastot tai kehittyville markkinoille sijoittavat erikoissijoitusrahastot voivat poiketa UCITS-standardeista, joten ne ovat riskialttiimpia. Tämä on syytä pitää mielessä rahastokohdetta valittaessa. Rahaston esitteessä on tiedot siitä, onko kyseessä UCITS- vai muu rahasto.

Sijoitusrahastoihin liittyy riskejä. Jotkin sijoitustuotteet ovat riskialttiimpia kuin toiset. Esimerkiksi osakkeisiin ja rahamarkkinavälineisiin sijoittaviin rahastoihin vaikuttavat markkinahintojen ja lainsäädännön muutokset, taloudellinen tilanne sekä epäsuotuisat poliittiset ja taloudelliset tekijät. Myös korko- ja suhdannevaihtelut sekä verosäännöt ja lait voivat vaikuttaa sijoituksen tuottoon. Ulkomaisiin yhtiöihin, high yield -lainoihin, kehittyville markkinoille, voimakkaan kasvun rahastoihin, hajauttamattomiin/keskitettyihin rahastoihin ja pienten sekä keskisuurten yritysten osakkeisiin tehtäviin sijoituksiin liittyy lisäksi joitakin riskejä, joita on käsitelty rahasto-esitteissä. Joukkovelkakirjalainasijoituksiin kohdistuu korkoriski; toisin sanoen koron noustessa joukkovelkakirjojen hinta ja siten myös pitkän koron rahaston arvo voi laskea ja sijoittaja voi menettää sijoittamansa pääoman arvon.

PITKÄN KORON RAHASTOT

Pitkän koron rahastoilla ei ole kiinteää maturiteettia tai määritettyä koronmaksuaikataulua, koska kohde-etuutena olevia joukkovelkakirjalainoja ostetaan ja myydään toissijaisilla markkinoilla jatkuvasti. Tämän vuoksi pitkän koron rahastot ovat erityisen herkkiä koronmuutosten vaikutuksille joukkovelkakirjalainojen hintoihin.

Pitkän koron rahastojen tuotto-odotukset määräytyvät paljolti korkojen yleisen kehityksen mukaan. Korkojen noustessa joukkovelkakirjalainojen arvo laskee, mikä puolestaan vaikuttaa rahaston tuottoon. Korkoriski on helpompi ymmärtää, jos tietää, mitä duraatio tarkoittaa. Duraatio on yksinkertaisesti tapa mitata pitkän koron rahaston herkkyyttä korkojen muutoksille. Pitkä duraatio tarkoittaa sitä, että rahasto on herkkä muutoksille.

Vaikka useimmat pitkän koron rahastot hajauttavat luottoriskiä, on silti syytä muistaa, että rahaston painotettu keskimääräinen luottoluokitus vaikuttaa rahaston volatiliteettiin. Luottoluokitukseltaan alhaisten joukkovelkakirjalainojen tuotto-odotus on korkea, mutta niiden volatiliteetti on suurempi. Joukkovelkakirjalainoja, joilla on hyvin alhainen sijoitusluokitus tai ei minkäänlaista luokitusta, kutsutaan myös roskalainoiksi. Niiden volatiliteetti on usein hyvin suuri.

Joidenkin pitkän koron rahastojen volatiliteetti voi olla pienempi kuin osake- tai yhdistelmärahastojen, mutta samalla niiden tuottopotentiaali on yleensä vastaavasti pienempi. Niihin kohdistuu tappioriski esimerkiksi siinä tapauksessa, että joukkovelkakirjalainanliikkeeseenlaskija ei pysty maksamaan lainaa takaisin tai korkojen muutokset muuttavat joukkovelkakirjojen hintaa.

YHDISTELMÄRAHASTO

Yhdistelmärahasto sijoittaa varoja osakkeisiin, joukkovelkakirjalainoihin ja rahamarkkinavälineisiin (käteinen) määritettyjen tavoitteiden mukaisesti. Yhdistelmä- eli hybridirahastot yhdistävät kasvu- ja tuottotavoitteet sijoittajia varten tekemällä sijoituksia sekä osakkeisiin että joukkovelkakirjalainoihin. Hajauttamalla sijoitukset rahasto voi suojautua osakemarkkinoiden laskusuhdanteiden vaikutuksilta. Toisaalta sen tuotto-odotus on pienempi kuin esimerkiksi puhtaan osakerahaston tuotto markkinoiden nousukaudella.

Yhdistelmärahaston riskit ovat varsin pienet, koska osake-, joukkovelkakirjalaina- ja käteissijoitusten riskitaso on erilainen. Yhdistelmärahasto sopiikin useimmiten riskejä karttaville sijoittajille. Yhdistelmärahastoihin kohdistuva riski määräytyy sijoituskohteiden suhteellisen osuuden ja keskinäisten vaikutusten mukaan.

OSAKERAHASTO

Osakerahastot sijoittavat varoja pääasiassa osakkeisiin, yleensä kantaosakkeisiin. Sijoituskohteiksi valitaan yleensä osakkeita, joiden tuotto on pitkällä aikavälillä ollut keskimääräistä parempi, mutta osakkeiden kurssivaihtelu on usein ollut suurempi kuin joukkovelkakirjalainojen ja käteisvastikkeiden. Osakerahastot voivat hajauttaa sijoituksia erilaisiin osakelajeihin. Ne voivat kuitenkin olla herkkiä vaihtelulle, ja osakkeiden hinnat voivat muuttua merkittävästi suuntaan tai toiseen päivätasolla.

Kaikkiin osakerahastoihin kohdistuu riskejä, jotka aiheutuvat esimerkiksi osakkeita liikkeeseen laskeneiden yhtiöiden taloudellisesta tilasta sekä yleisestä talous- ja markkinatilanteesta. Eri osakelajeihin liittyy erilaisia riskejä. Esimerkiksi pieniin tai keskisuuriin yrityksiin sijoittaviin rahastoihin kohdistuu ylimääräinen riski, koska sijoitusten tuottoa ei voi ennakoida. Yritykset voivat kärsiä merkittäviä tappioita, joiden seurauksena osakekurssit voivat vaihdella. Myös toimialarahastoihin liittyy riskejä, koska sijoitukset keskittyvät tiettyyn markkinoiden osaan. Osakerahaston arvoon vaikuttavia riskejä ovat lisäksi sijoituskohteena olevia yrityksiä koskevat uutiset, talouden kehitys ja korkojen muutokset, samoin hintavaihtelu, markkinamekanismien muutokset ja ulkoiset tekijät, jotka voivat aiheuttaa muutoksia osakekursseihin.

HEDGE-RAHASTOT

Hedge-rahastot käyttävät riskialttiita tekniikoita, kuten lainanottoa, lyhyeksimyyntiä, velkavivun käyttöä, automatisoituja kaupankäyntimenetelmiä, vaihtosopimuksia, arbitraasistrategioita ja johdannaisia ja pyrkivät siten saavuttamaan merkittävää tuottoa sijoituksille. Hedge-rahastojen toiminta on usein vähemmän säänneltyä kuin muiden sijoitusrahastojen toiminta, joten niillä on mahdollisuus asettaa aggressiivisia sijoitustavoitteita. Hedge-rahastot voivat käyttää monenlaisia sijoitusstrategioita. Ne voivat olla myös rekisteröimättömiä, yksityisesti omistettuja ja hallinnoituja, korkean riskitason varallisuuskokonaisuuksia (ei laissa säänneltyjä sijoitusrahastoja), jotka on suunnattu varakkaille ja kokeneille sijoittajille.

RAHAMARKKINARAHASTO

Rahamarkkinarahasto on turvallinen sijoituskohde, jossa sijoitukset voidaan helposti muuttaa käteiseksi. Riskit ovat vähäiset ja tuotto-odotukset verrattain pienet. Toisin kuin pankkitilin tuottoa, rahamarkkinarahastojen tuottoa ei voida taata, vaikka niihin sisältyvä riski on pienempi.

RAHASTOJEN RAHASTO

Rahastojen rahasto sijoittaa varoja muihin rahastoihin. Rahastojen rahastoja on erilaisia, ja niiden riskeihin ja tuotto-odotuksiin vaikuttavat sijoituskohteina olevat rahastot. Rahastojen rahastoissa on huomattava, että kokonaispalkkio näissä muodostuu rahastojen rahastosta sekä alla olevien rahastojen palkkioista.

02/2015